

Habitar la formació de persones adultes

editorial

carpeta

Usual rima amb mansesa? Des del malestar al bon viure: una consciència crítica que canvia a cadascú i al món des de l'estil de vida i des del treball

Lucia Bertell • 7

Les altres alfabetitzacions. Habitar l'educació d'adults: el treball dels nous educadors d'adults i l'aprenentatge al llarg de la vida

Paula Guimarães, Institut d'Educació, Universitat de Lisboa • 26

Formar-se per a la vida o viure l'educació i la formació?

Licínio C. Lima, Universitat de Minho • 36

Habitar l'educació de persones adultes. Un espai, encara, per a la cura

Clara Arbiol Gonzalez, Universitat de València • 43

Una formació de persones adultes singular que arrela...

Maria Dolores Jurado Jiménez, Universitat de Sevilla • 51

contínua

Refundar la crítica en educació en els temps de capitalisme globalitzat

Marco Raúl Mejía J., Planeta Paz, Expedició Pedagògica Nacional • 65

persones, territoris i experiències

Educació al llarg de la vida i pràctiques educatives

Rosa M. Falgàs, ACEFIR i Joan Tañà, CFA Nou Girona i ACEFIR • 81

Algunes reflexions sobre el quefer docent des del centre d'FPA que co-habite

Iolanda Corella i Llopis, Centre Públic Municipal d'FPA d'Almussafes • 87

Habitar el món: un projecte d'educació pel desenvolupament

Gemma Villanueva Bohigas, Centre d'E. P. A. Camp Rodó, Palma • 97

Formació de Persones Adultes: El territori com espai de vida educativa...

Dolors Monferrer Ferrando • 106

Aula 3: teatre al CEPA Son Canals

Maria Josep Carrasco Escandell, CEPA Son Canals • 111

investigació

Universitat i neoliberalisme: performativitat, competitivitat i productivisme

Alfredo Veiga-Neto, Maura Corcini Lopes • 121

Pedagogia crítica i decolonial en els temps de Trump. Entrevista a Peter McLaren

Pablo Cortés-González • 133

arxiu dialogica

La Troca, una escola comunitària de formació de persones adultes

La Troca • 147

fotografia

Seminari: educació popular, acció sociopolítica i ciutadania, 2005 • 155

llibres

Freire y educación. Antonia Darder • 157

Reiventando Freire. Moacir Gadotti; Martin Carnoy, Organitzadors • 158

Sumari

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

En aquest número hem plantejat un tema generador que, per una banda, fora significatiu dels vint anys de vida real d'aquest procés-projecte-programa socioeducatiu, cultural, investigador, formador... —també al número 38- i, per altra, suscités dinàmicament i dialògica la constant que, en certa manera, concep-empara-aconsella-guia-genera—..., amb humilitat i potser conversió, aquest moviment: habitar l'educació permanent i, amb ella, habitar la formació de persones adultes, habitar la vida.

Habitar l'educació permanent per nosaltres, les dones i els homes que, vocacionalment o no, ens dediquem a aquesta acció és molt més que una ximple activitat que representa ocupar o poblar aquest àmbit d'intervenció socioeducativa, cultural... —eixa fal-laç activitat amb finalitat i, sobretot, amb dimensió ensinistradora que en l'actualitat està desenvolupant-se a la majoria dels centres públics, amb major o menor fortuna però amb l'ull inexhaurible i vigilant de l'amo que viciosament controla i estableix els compassos dels governs neoliberals en aquestes iniciatives—.

Senzillament és escoltar les dones i els homes, recollir la seua paraula —i tornar-se-la contextualitzada políticament i ètica—, emparar i acollir aquestes dones i homes, concebre i generar amb elles i ells les problematitzacions i reproblematicacions d'allò que plantegen, descolonitzar les nostres ments i els nostres cossos, mútuament, etc., en definitiva, deixar-se educar, educar-se i educar, sense por ni domini, un esdevenir singular i comú, compartit —com les lluites que us han fet, que ens han fet arribar fins ací i ara—, en eixes línies de fuga i en eixos ritornellos que totes i tots hem estat capaços de mobilitzar, en un èxode a terra de ningú que es la terra que ara vosaltres i nosaltres habitem.

És viure i fer, possible i real, la practicabilitat d'una vida digna, decent, justa... puix no sols es tracta d'educació sinó, sobretot i especialment, d'economia, de política... i, específicament, de la vulnerabilitat i, per tant de la marginació i/o de l'exclusió de, cada vegada més, dones i homes, ciutadania amb tots els seus drets —independentment de la seua edat, condició, ètnia...— que moltes vegades depenen dels buròcrates de torn, uns lúmpens agrimensors K cooptats, que fan inhabita-

ble la formació de persones adultes des de les seues servituds visceral.

És un monogràfic doble que tracta de combatre, com afirma Marina Garcés, l'analfabetisme il·lustrat que arreu ens anega —dins i fora de les institucions—: *“amb el combat amb la credulitat apareix un nou problema: no n'hi ha prou de tenir accés al coneixement disponible del nostre temps, sinó que el que és important és poder relacionar-nos-hi de manera que contribueixi a transformar-nos a nosaltres i el nostre món cap a bé (...) Cal anar més enllà, per tant, de la lluita pel lliure accés al coneixement, que és condició necessària però no suficient per a l'emancipació”*, amb les nostres caixes de ferramentes que, entre totes i tots hem co-efectuats: crear-usar-aprendre-investigar-transformar... com podem apreciar a les diferents aportacions que les persones que ens acompanyen en aquest navegar-exodar-desviure... han escrit per aquest número que, malgrat la mar fosca i espessa, configura aquest vast arxipèlag de dones, homes, iniciatives, associacions... a les i als quals agraiem perennement la seua disposició i bondat i, amb elles i ells, fem via a la cre-acció de la comunitat d'acollida que anem esdevenint, en una fusta de vela llatina que, amb uns certs vents de cara que l'emparen, mantenim en flotació, en la feroç incertesa i inseguretat que institucionalment —i molts vegades instituentment—, la governamentalitat neoliberal exercita, precaritzada i conforma però com ens recordava Paulo Freire és urgent *‘la claredat sobre en favor de qui i de què, i per tant contra qui i contra què, fem l'educació i d'en favor de qui i de què, i per tant contra qui i contra què, desenvolupem l'activitat política, educativa...’*

Pensar i escriure, escriure i fer, fer i pensar... acoblats i conjugats alhora, a les afores en les quals ens situem i també ens situen, és generar responsativitat envers les problematitzacions i les reproblematicacions, envers la practicabilitat d'una vida política digna i decent, envers les accions que sentim i precisem, envers la lectoescriptura del món i de les paraules, envers... i com afirma Josep Maria Esquirol: *“qui pensa, estima i, per això, viu (...) D'estar viu a sentir-se viu, i de sentir-se viu a ser capaç de vida (...) i justament aquí rau l'excel·lència de l'humà.”*